

Αρχιεπίσκοπος και Εθνάρχης της Κύπρου Μακάριος Γ': Πορεία γεμάτη προκλήσεις, ευθύνες και ιστορικές αποφάσεις - 49 χρόνια από την κοίμησή του

[Αυτοκέφαλες Εκκλησίες](#) / [Εκκλησία της Κύπρου](#)

*«Έλληνικέ Κυπριακέ λαέ,
Όπου καί νά εὐρίσκομαι,
θέλω νά ξέρεις ὅτι εἶμαι μαζί σου.
Ἡ ψυχή μου, ἡ καρδιά μου, ἡ σκέψη μου,
σέ σένα πάντα στρέφεται καί μαζί σου πάντα εἶμαι»*

† ὁ Κύπρου Μακάριος

Σαράντα εννέα χρόνια συμπληρώνονται σήμερα από την ημέρα

κατά την οποία ο Αρχιεπίσκοπος και Εθνάρχης της Κύπρου, Μακάριος Γ΄, εκοιμήθη σε ηλικία 64 ετών (3/8/1977), ταυτίζοντας τη ζωή του με την ιστορική πορεία της Μεγαλονήσου.

Εχθές, Κυριακή 2 Αυγούστου 2026, στην Ιερά Μονή Κύκκου, τελέστηκε με τη δέουσα εκκλησιαστική λαμπρότητα και παρουσία του Προέδρου της Δημοκρατίας, Νίκου Χριστοδουλίδη, της πολιτειακής, πολιτικής, στρατιωτικής, αστυνομικής και εκκλησιαστικής ηγεσίας και μελών της οικογένειας, το ετήσιο Μνημόσυνο του αοιδίμου Αρχιεπισκόπου.

Κατά την άφιξη του Προέδρου της Δημοκρατίας, τιμητικό άγημα της Εθνικής Φρουράς, απέδωσε τιμές.

Του Μνημοσύνου προέστη **ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου κ.κ. Γεώργιος**, ενώ προηγήθηκε Αρχιερατικό Συλλεΐτουργο, του οποίου, επίσης, προέστη ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου, συλλειτουργούντων του Μητροπολίτου Κύκκου και Τηλλυρίας κ. Νικηφόρου και άλλων Αρχιερέων.

Πορεία γεμάτη προκλήσεις, ευθύνες και ιστορικές αποφάσεις

Τον επιμνημόσυνο λόγο εκφώνησε ο Δήμαρχος Λεμεσού, Γιάννης Αρμεύτης, ο οποίος ξεκίνησε την ομιλία του με μια φράση από την τελευταία ομιλία του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου: «Δεν χάνονται οι λαοί που θέλουν να ζήσουν και αγωνίζονται να ζήσουν».

«Λέξεις που συμπυκνώνουν τη βαθιά πεποίθηση με την οποία πορεύθηκε σε ολόκληρη τη ζωή του. Την ακλόνητη πίστη ότι η Κύπρος δεν είναι μόνο ένας γεωγραφικός χώρος, αλλά μια πατρίδα με ιστορία χιλιάδων ετών και έναν λαό που δικαιούται να ζει ελεύθερος, με αξιοπρέπεια, ίσα δικαιώματα και ασφάλεια. Βρισκόμαστε σήμερα εδώ, στην Ιερά Μονή Κύκκου, στον χώρο όπου ο ίδιος επέλεξε να αναπαύεται, αγναντεύοντας τη γη που αγάπησε, για να τιμήσουμε τη μνήμη του πρώτου Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας», πρόσθεσε.

Σημείωσε ότι η επιλογή αυτού του τόπου μόνο τυχαία δεν ήταν.

Όπως είπε, αποτέλεσε μια τελευταία, βαθιά συμβολική πράξη ενός ανθρώπου που ταύτισε την πορεία του με την πατρίδα και που, ακόμη και μετά τον θάνατό του, ήθελε το βλέμμα του στραμμένο σε κάθε σημείο της.

«Τιμούμε σήμερα έναν εμβληματικό ηγέτη. Τον Εθνάρχη που σφράγισε ανεξίτηλα τη σύγχρονη ιστορία της Κύπρου. Την πολιτική, εκκλησιαστική και κοινωνική ζωή του νησιού μας. Είναι, άλλωστε, αδύνατο να συζητήσει κανείς για την ιστορία της Κύπρου χωρίς να αναφερθεί στη δική του πορεία. Μαζί με τις σημαντικότερες στιγμές του τόπου ξετυλίγεται και το νήμα της ζωής του», πρόσθεσε.

Ανέφερε, επίσης, ότι γεννημένος το 1913 στην Παναγιά της Πάφου, ακολούθησε μια διαδρομή που τον οδήγησε από την Ιερά Μονή Κύκκου στο Παγκύπριο Γυμνάσιο, από την Αθήνα στη Βοστώνη, στη Μητρόπολη Κιτίου, στην Αρχιεπισκοπή και, τελικά, στο Προεδρικό Μέγαρο.

«Μια πορεία γεμάτη προκλήσεις, ευθύνες και ιστορικές αποφάσεις. Το 1950, εκλεγμένος από τον λαό στον αρχιεπισκοπικό θρόνο, ανέλαβε έναν ρόλο που υπερέβαινε τα όρια της Εκκλησίας. Ως ο τελευταίος Εθνάρχης με την πρωτογενή πολιτικοθρησκευτική έννοια του όρου, υπήρξε όχι μόνο πνευματικός ποιμένας, αλλά και πολιτικός εκφραστής του κυπριακού ελληνισμού. Ενσάρκωνε μια παράδοση αιώνων, η οποία προϋπήρχε των κρατικών δομών και των διεθνών ισορροπιών που διαμόρφωναν το μέλλον της πατρίδας μας», συμπλήρωσε.

Είπε, παράλληλα, ότι ως Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας επί δεκαεπτά συναπτά έτη, ταύτισε το όνομά του με τη γέννηση και τα πρώτα δύσκολα βήματα του ανεξάρτητου κράτους.

«Κατά τη διάρκεια της προεδρίας του, η Κυπριακή Δημοκρατία εδραιώθηκε, ενίσχυσε τη διεθνή της παρουσία και απέκτησε ισχυρή φωνή στη διεθνή κοινότητα. Ήταν ο ηγέτης που ανέδειξε το Κυπριακό σε διεθνές πολιτικό ζήτημα, εξασφαλίζοντας την αναγνώριση της Κυπριακής Δημοκρατίας και ευρεία διεθνή στήριξη στον αγώνα για ανεξαρτησία, κυριαρχία και εδαφική ακεραιότητα. Η προσωπικότητά του ξεπέρασε τα όρια της μικρής μας πατρίδας. Απολάμβανε σεβασμού και αναγνώρισης πολύ πέρα από τα σύνορά της. Ευφυής και χαρισματικός. Ήρεμος και μετριοπαθής στον λόγο, αλλά αμετακίνητος στις αρχές του», πρόσθεσε.

Ένας άνθρωπος, συνέχισε ο κ. Αρμεύτης, που κρατούσε ανοιχτή την πόρτα του και άπλωνε το χέρι του σε όποιον είχε ανάγκη.

Τόνισε ότι η δύναμή του δεν πήγαζε μόνο από τις πνευματικές του ικανότητες, αλλά και από τη βαθιά συνείδηση ότι εκπροσωπούσε έναν λαό με ιστορία αιώνων.

«Η ιστορία επιβεβαίωσε την εύστοχη περιγραφή της Οριάνας Φαλάτσι: «Είναι από τους λίγους που έχουν μυαλό. Και εκτός από μυαλό έχει και θάρρος. Και εκτός από θάρρος, έχει την αίσθηση του χιούμορ, ανεξαρτησία σκέψης, αξιοπρέπεια. Μια αξιοπρέπεια σχεδόν βασιλική». Ο αγώνας του δεν υπήρξε χωρίς κόστος. Αγαπήθηκε από την πλειοψηφία του λαού. Μισήθηκε όμως όσο λίγοι. Και αυτό δεν ήταν τυχαίο. Ήρθε αντιμέτωπος με όσους επιδίωξαν να υποτάξουν την Κύπρο σε ξένα συμφέροντα. Βρέθηκε στο επίκεντρο μιας εποχής σημαδεμένης από πολιτικό φανατισμό, συνωμοσίες, απόπειρες δολοφονίας και ένοπλη βία», πρόσθεσε.

“Μπροστά στην προδοσία και την εθνική τραγωδία, ο Μακάριος επέλεξε τον δρόμο της ευθύνης”

Αποκορύφωμα αυτής της δραματικής περιόδου, είπε ο Δήμαρχος Λεμεσού, «υπήρξε το προδοτικό πραξικόπημα της 15ης Ιουλίου 1974, το οποίο άνοιξε το δρόμο για την τουρκική εισβολή και τη συνεχιζόμενη κατοχή της πατρίδας μας».

«Μπροστά στην προδοσία και την εθνική τραγωδία, ο Μακάριος επέλεξε τον δρόμο της ευθύνης. Γνώριζε ότι η ενότητα αποτελούσε απαραίτητη προϋπόθεση για την επιβίωση και τη δικαίωση του λαού μας. Γι’ αυτό και απηύθυνε κάλεσμα συμφιλίωσης, προσφέροντας κλάδο ελαίας ακόμη και σε όσους στράφηκαν εναντίον του. Το μήνυμα αυτό παραμένει εξαιρετικά επίκαιρο. Η ιστορία μάς διδάσκει ότι ο διχασμός οδηγεί πάντοτε σε αδιέξοδα, ενώ η συνεννόηση, η συλλογική ευθύνη και η ενότητα αποτελούν προϋποθέσεις για την αντιμετώπιση των μεγάλων προκλήσεων», σημείωσε.

Ο Δήμαρχος Λεμεσού, στο σημείο αυτό, έκανε μια σύντομη προσωπική αναφορά, λέγοντας ότι «ως παιδί πατέρα που δολοφονήθηκε από τα πυρά της ΕΟΚΑ Β΄, βίωσα με τον πιο σκληρό τρόπο τις συνέπειες του φανατισμού, της πολιτικής τύφλωσης, της παρακρατικής δράσης και της καταπάτησης της δημοκρατικής νομιμότητας».

«Περισσότερο από μισό αιώνα μετά όμως, ισχυρή πεποίθησή μου είναι ότι η ιστορία αποκτά πραγματική αξία μόνο όταν μετατρέπεται σε μάθημα. Οι παρακαταθήκες των μεγάλων ηγετών δεν αρκεί να τιμώνται με λόγια. Οφείλουν να γίνονται πράξη και να λειτουργούν ως διαχρονική πυξίδα για το μέλλον του τόπου μας. Αν λοιπόν, θέλουμε να δικαιώσουμε τις θυσίες εκείνων που χάθηκαν και να τιμήσουμε ουσιαστικά τη μνήμη του Μακαρίου, έχουμε χρέος να ενισχύουμε καθημερινά τους δημοκρατικούς μας θεσμούς, να υπερασπιζόμαστε το κράτος δικαίου και να καλλιεργούμε κουλτούρα συμφιλίωσης, συνεργασίας και αλληλεγγύης», συμπλήρωσε.

Ο κ. Αρμεύτης έκανε, επίσης, ιδιαίτερη αναφορά στην παρουσία του Μακαρίου στη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στις 19 Ιουλίου 1974, λίγες μόλις ημέρες μετά το πραξικόπημα.

«Από το βήμα του ΟΗΕ, ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας κατήγγειλε τη συνταγματική εκτροπή και το πραξικόπημα στην Κύπρο, ζητώντας την αποκατάσταση της δημοκρατικής τάξης. Κάποιοι όμως σήμερα, επίμονα και με επιλεγμένα αποσπάσματα στα κοινωνικά δίκτυα προσπαθούν με ύπουλο τρόπο να επαναφέρουν τη θεωρία ότι ο Μακάριος με την ομιλία του προσκάλεσε την Τουρκία στην Κύπρο. Η ιστορική πραγματικότητα, όμως, είναι ξεκάθαρη. Εξάλλου, όταν ο Μακάριος μιλούσε στη Νέα Υόρκη, στην Κύπρο, λόγω διαφοράς της ώρας, ξημέρωνε ήδη η 20η Ιουλίου και τα τουρκικά πλοία απέπλεαν ήδη για την εισβολή», πρόσθεσε.

Αυτό που μάλλον ενοχλεί, είπε ο κ. Αρμεύτης, είναι ότι από το βήμα των Ηνωμένων Εθνών ο Μακάριος ξεσκέπασε το πέπλο της προδοσίας της Χούντας και της ΕΟΚΑ Β'.

«Πενήντα-δύο χρόνια μετά την τραγωδία του 1974, η πατρίδα και ο λαός μας βιώνουν τις συνέπειες της βάρβαρης τουρκικής εισβολής και της παράνομης κατοχής. Η παρακαταθήκη του Μακαρίου μας καλεί να αντιμετωπίσουμε το πρόβλημα με υπευθυνότητα, ρεαλισμό και σταθερή προσήλωση στον κοινό

διακηρυγμένο στόχο της απελευθέρωσης και της επανένωσης του τόπου και του λαού μας. Μας καλεί να αντλήσουμε δύναμη από την ιστορία μας, αλλά και να διδαχθούμε από τα λάθη μας», σημείωσε.

Ανέφερε, παράλληλα, ότι η επίσκεψη του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών στην Κύπρο επιβεβαιώνει ότι το Κυπριακό εισέρχεται και πάλι σε μια κρίσιμη καμπή.

«Υπογραμμίζει την ανάγκη για επιστροφή σε ουσιαστικές συνομιλίες επί της βάσης του συμφωνημένου πλαισίου Διζωνικής Δικοινοτικής Ομοσπονδίας στη βάση των ψηφισμάτων των Ηνωμένων Εθνών. Αυτή η διπλωματική οδός είναι που μπορεί να μας απαλλάξει από την κατοχή και τη διαίρεση. Αυτή είναι και η μόνη οδός που μπορεί να βάλει μια για πάντα τα συρματοπλέγματα μέσα στα μουσεία. Και να θυμόμαστε ότι ο Μακάριος μίλησε για το εφικτό και το ευκταίο. Γιατί αντιλήφθηκε ότι βασική προϋπόθεση για την επιβίωσή μας ήταν η προσήλωση σε εφικτούς και όχι εύηχους στόχους», είπε.

Ο Δήμαρχος Λεμεσού ανέφερε, επίσης, ότι στις σημερινές συνθήκες, η Κύπρος χρειάζεται περισσότερο από ποτέ ενότητα και συνεργασία.

«Χρειάζεται να υπερβούμε κομματικές αντιπαραθέσεις και προσωπικές επιδιώξεις, γιατί το εθνικό μας ζήτημα δεν μπορεί να αποτελεί πεδίο εσωτερικής σύγκρουσης. Πρέπει να σκεφτούμε ποια Κύπρο θέλουμε να παραδώσουμε στα παιδιά μας και στις επόμενες γενιές. Μακριά από λαϊκισμούς, φοβικά σύνδρομα και ανέξοδες ρητορείες πρέπει να δούμε πως μπορούμε να ανοίξουμε ξανά τον δρόμο προς την ελπίδα, τη συμφιλίωση, τη συνεργασία, την ειρηνική συμβίωση», συμπλήρωσε.

Με μία λύση, συνέχισε ο κ. Αρμεύτης, αμοιβαία επωφελή.

«Κι αυτό είναι το μήνυμα που αντλούμε σήμερα από την πορεία του Μακαρίου: ότι οι δύσκολες εποχές απαιτούν ηγέτες με όραμα, λαούς με αντοχή και πολιτικές δυνάμεις που μπορούν να υπηρετήσουν το κοινό καλό. Τιμούμε τον Εθνάρχη Μακάριο γιατί οι οικουμενικές αξίες που υπηρέτησε, η δημοκρατία, η ελευθερία, η ενότητα και η προσήλωση στην πατρίδα, εξακολουθούν να φωτίζουν τον δρόμο που οφείλουμε να ακολουθήσουμε. Αιώνία του η μνήμη», κατέληξε ο Δήμαρχος Λεμεσού στον επιμνημόσυνο του λόγου.

Μετά το μνημόσυνο ακολούθησε τρισάγιο και κατάθεση στεφάνων στον ανδριάντα του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ', στο Θρονί. Το τρισάγιο τέλεσε ο Μητροπολίτης Κύκκου και Τηλλυρίας κ. Νικηφόρος.

